

ניתן לצפות בשיעורים נוספים באתר של
מכון מאיר בכתובת: www.meiriv.co.il

הטעות היסודית

עיון בפרשת השבוע על פי החת"ם סופר

1. ויקרא י"א, מ"ד

כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהִתְקַדְשִׁיתֶם וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי וְלֹא תִטְמְאוּ אֶת זַמְעַתְיִכֶם בְּכָל הַשְׂרָץ הָרְמִישׁ עַל הָאָרֶץ:

2. חת"ס על התורה שמיני

יאמר כי גוף של ישראל היותו חשוב מאוד כי הוא נרתק לחלק אלוה ממעל ע"כ לרוב חשיבתו מתפעל מטומאת שרצים ומאכלות מתועבים ונתטמטם בהם, משא"כ גופי שארי אומות העבים אינם מתפעלים כלל מין במינו אינו חוצץ, והיינו ונטמטם בהם יען אני ה' אלקיכם וזהו נגד הגוף העכור, ולעומת זה והתקדשתם אם תרצו להתקדש עצמכם והייתם קדושים כי קדוש אני מצא מין את מינו וניעור, אך בשום אופן לא תפגע הטומאה בהנשמה חלק אלוה ממעל כי היא מסתלקת מיד והוא נשאר מת בחייו חלל רשע כי הקב"ה העלה הנשמות עם ניצוצותיהם מעומק טומאת מצרים ע"כ לא תקבל עתה שום פגם טומאה, והיינו ולא תטמאו את נפשותיכם דייקא בכל השרץ אע"ג שהגוף מרגיש ומתטמא ומתטמטם בהם אבל נפשותיכם לא תטמא בהם כי אני ה' המעלה אתכם מטומאת מצרים יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים כנ"ל.

3. העמק דבר ויקרא י"א, מ"ד

דמי שמתמא נפשו במאכלות אסורות מכח התורה יבא לשקץ טבעו כ"כ עד שיאכל גם דברים המתועבים לנפש נקיה בדעת אדם וכמו כל חומר וצורה שכל שצורתו גבוה ממה שלמטה ממנו. הרי חומר חלש ממנו וכשנפסד צורתו גם החומר הולך תמס יותר מחומר הפחות. כך הוא בעניני הנפש. נפש ודעת האדם גבוה מנפש הבהמה וכאשר משחית נפשו מדעת האדם הרי נעשה גרוע מבהמה ומזיק ביותר. כמו שכתוב בספר בראשית ו' ג' ה' ע"ש. וכמו כן נפש הישראלי גבוה על פי דעת תורה שעליו וכשמשחית דעת תורה ממנו נעשה גרוע מנפש האדם שאין עליו דעת תורה ולא יפלא ממנו לאכול גם דברים המתועבים וכל השרץ הרומש על הארץ.

4. מאורות הראי"ה פסח עמ' ר"ה-ר"ו

והנה כמו שבכל סדרי מערכות הבריאה – דומם, צומח, חי, מדבר, כל המעולה מחברו יש לו גם כן היתרון של חברו, דהיינו הצומח יש לו גם כן חלקי היסודות שבדומם, והחי כוח הצומח שבצומח, והמדבר כוח החיים שבחי, כן בהרמת קרנם של ישראל ע"ג המעלה האנושית שבכלל האדם, צריך שיהיה ודאי קנוי לישראל הצד המעולה שיש בקניין האנושי מצד אנושיותו. אמנם שני דברים עלינו להשכיל מזה המשל הכללי. כשם שכל מדרגה עליונה אע"פ שאי אפשר שתעמוד בחסן מעלתה אם לא תהי' ג"כ שלמה בחלק הירוד של המעלה הנמוכה ממנה, מ"מ עיקר יתרונה אינו מתגלה כ"א באותו הכח המיוחד שבה, שהרים אותה משפלות המדרגה הנמוכה ממנה, ... כן צריך להשכיל שהיתרון העיקרי שצריך להיות מוחש בישראל, הוא הצד הישראלי. וכשם שכפי היתרון של הצד המעולה של כל מדרגה יהי' באותו היתרון הכח המגין על יתר החלקים הנטפלים, כן ביתרון של הצד הישראלי, ישמר ג"כ הצד האנושי במילואו וטובו. ולימוד שני הוא כשם שאע"פ שכל מדרגה נזקקת לאותם החלקים שישנם במדרגה שתחתיה, מ"מ היא אינה לוקחת את החלקים ההם על פי אותה התבנית שהם נמצאים בה במדרגה הירודה, כי אם היא מסגלתם לפי ערכה, מתחילת הווייתם. הצומח לא יקח בקרבו את הדומם בתכונת דומם, ואחר כך ישרה עליו כוח הצמיחה, כי אם מתחילת התהוותו יתהווה על פי הצביון הנצרך למעלת הצמיחה. וכן החי יקח את ענין הצמיחה על פי התוכנית של כח החיים. וכן צריך המדבר, שבוה כבר יד הבחירה שולטת, שיהיו ג"כ כל הצדדים שבו מצד שהוא חי, נעשים אצלו על פי התכלית של כוח הדיבור השכלי, דהיינו היושר והצדק. וממילא שחלק האנושי שבישראל צריך שיהיה נמשך דווקא ממקור ישראל, לא משדה אחר.

5. אורות עמ' קנ"ה-קנ"ו; אורות ישראל ה', ה'

צורתם של ישראל צריכה להתברר, אם האנושיות הכללית של תוכן האדם עומדת היא בה בצבינה כמו שהיא אצל כל העמים, ועליה נבנתה הצורה הישראלית המיוחדת, או שמעקב עד ראש הכל הוא מיוחד. ... נראה הדבר שמקודם נערך הדבר שצורת האדם תשתלם בכללותה, ובתור תוספת ויתרון יגלה על האומה המיוחדת רוחה המפואר בהדרת קודש. אבל נתקלקלו הענינים ורוח האדם שקע כ"כ בכלל, עד שלא היה החול יכול

להעשות בסים לקודש אלא א"כ יקלקל אותו, והוכרחה גלות מצרים לבא בתור כור הברזל, שצירפה את צד האדם שבישראל, עד שנעשה לבריה חדשה, וצורתו החולית נתשטטה לגמרי. והחל גוי פעם אחת ע"י הגרעין האנושי לצורה שמראש ועד עקב כולה ישראלית, יעקב וישראל.

6. אורות התורה ו', י"א

למוד התורה, בהלכה, באגדה, בפלפול ובכל דבר תורה, מכניס את המאור שבחיי הישראליות בתוך נפשותנו, ומעיר בקרבה את הדעות הנאות והרגשות הטובות הכמוסות בקרבה מצד התכונה המיוחדת של ישראל, כשם שלמודים כוללים מעירים בקרבנו את הדעות והרגשות של האדם הכללי. אמנם התורה נותנת לנו חיים, לא רק חיים לאומיים פרטיים, כי-אם גם חיים כלליים. כי התכונה האנושית היותר טובה תגיע לנו בצורה היותר מתקנת כשתבוא לנו ערוכה במטבע ישראלי, וזה נמצא על ידי שקידת התורה.

7. אדר היקר עמ' כ"א-כ"ב; הקדמה א'

בעת התמוטטות הרוח, ישפל איש. שאלת החיים תהפך כולה רק לשאלה מכנית שפלה, כלומר איך משיגים עצים להסיק את התנור הקטן, לחמם על ידו את בית החמר "האדם". והעצים הללו עולים ביוקר מפני שהם "לחם", ע"כ רבה היא העבודה להשיגם. אמנם הבית הזה יש לו ג"כ חלונות שעל ידם נכנסים קרני אורה, והם מפריעים את המנוחה השוממה שבקרבו, ע"כ צריך הוא ג"כ לאמצעים הסותמים את החלונות הללו, שעל פי הכרח זה נוצרו כל החכמות היפות להמתת הזמן. כשהסגנון הזה עולה מכל ההוראה של החיים ההיום, אין אנו יכולים לשער עד כמה רוח הכלל עלול הוא להיות שוקע ויורד; והשקיעה היא עמוקה עד אין חקר. מתחלת מעוממות זוהר המוסר הנשגב, ויורדת עד שכחת הצורה האנושית, מחלת הירידה הזאת כשבאה להזדווג לישראל, היא מכשלת את כחו אלפים מונים יותר ממה שהיא מכשלת כחם של כל עם ולשון.